

“خبر خوب”

به مثابه یک رویکرد رسانه‌ای {

+ به افکار و اولویت‌ها، فتوت‌نامه خبرنگاری

مصطفی مهدیان



شیرازی فارس
FAIR NEWS AGENCY
معاونت آموزش و پژوهش
اداره کل پژوهش

خبر خوب (به مثابه یک رویکرد رسانه‌ای)

سرشناسه: مهدیان، محسن، ۱۳۶۰-

عنوان و نام پدیدآور: خبر خوب: (به مثابه یک رویکرد رسانه‌ای) + به انضمام اولین فتوت‌نامه

خبرنگاری / محسن مهدیان.

مشخصات نشر: تهران: خبرگزاری فارس، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۳۴۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۴۹-۵

جمعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: به مثابه یک رویکرد رسانه‌ای + به انضمام اولین فتوت‌نامه خبرنگاری.

ویراست: کاران و خبرنگاری

موضوع: Reporting

افزوده: گزارش‌های فارس. معاونت پژوهش و آموزش

رده بندی ده ده: ۸۱-۷۰

رده بندی دیویی: ۷۰-۴۰

شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۷-۱۳۳

نویسنده: محسن مهدیان

انتشارات: موسسه خبرگزاری فارس

نوبت چاپ: ۳۹۹/۱

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۲۰-۴۹-۵

صفحه‌آرایی: مرتضی بیگلری

چاپ و صحافی: شرکت پیام‌آوران نشر

معاونت آموزش و پژوهش خبرگزاری فارس: تهران، ضلع شمال

شرقی تقاطع خیابان انقلاب اسلامی و خیابان حافظ، کوچه سعید

سعیدی، معاونت آموزش و پژوهش خبرگزاری فارس، انتشارات

خبرگزاری فارس | شماره تماس: ۰۲۱-۸۸۹۱۱۶۶۱

www.Book.farsnews.ir

Email: publications@farsnews.ir



خبر خوب

۷۰۰,۰۰۰ ریال

۱۱.....پیش‌گفتار

۱۷.....بدخبر یا خبر بد

بدخبر چه تفاوتی با خبر بد دارد؟ اثر تربیت رسانه‌ای ما در ارائه خبر بد و بدخبر به ترتیب است؟

۲۵.....چرا خبر خوب؟

چرا خبر خوب اهمیت دارد؟ چون برای مخاطب حال خوب کن است؟ چون امیدزاست؟ آیا خبر خوب یک برخورد گفتمانی است یا یک جهت رسانه‌ای؟

۳۳.....خبر، خوب و بد ندارد

آیا خبر، خنثی است؟ این خبر، خوب و بد ندارد؟ تفاوت خبر خنثی با خبر بی‌طرف چیست؟ اگر خبر بدون محتوا و جهت است چرا سخن از خبر خوب می‌کنیم؟

۳۹.....خبر خوب چیست؟ چه نیست؟

آیا خبر خوب، خبر بد است؟ آیا خبر خوب تنها به اخبار خوب است؟ اخبار حال خوب کن و فائزگی و نوستالژی است؟

۴۵.....خبر عمیق یا خبر تحلیلی؟!

آیا خبر خوب، خبری است که به صورت تحلیلی ارائه می‌شود؟ آیا حق داریم در خبر تحلیل خودمان را اضافه کنیم تا خبر خوب به مخاطب تحویل دهیم؟ یا خبر عمیق همان خبر تحلیلی است؟

۵۳.....مبنای معرفتی خبر خوب

آیا خبر خوب دارای مبنای معرفتی و اعتقادی است یا تنها یک سبک رسانه‌ای است؟ اعتبار از وضع موجود است؟ مبنای خبر خوب از کجاست و چه میزان برای رسانه دینی الزام‌آور است؟

۵۹.....خبرنگاری؛ به مثابه حضرت زینب (س)

آیا می‌توان از حضرت زینب (س) به عنوان الگوی روایت خبر خوب از کربلا نام برد؟ چرا حضرت زینب (س) در اوج سیاهی و تلخی کربلا فرمودند: ما را بیت‌الاجمیل؟ ریشه این روایت از صحرای کربلا در کجاست؟ اگر خبرنگاران ما در کربلا بودند از چه چیز گزارش می‌دادند؟

۶۹..... چشم مسلح برای خبر خوب
 رابطه خبر خوب با تربیت زاویه نگاه چیست؟ تربیت توجه چطور ممکن است؟ زاویه دید چه نسبتی با سوگیری دارد؟ آیا نگاه خنثی و بی طرفانه با سوگیری قابل جمع است؟

۷۹..... خبر خوب به مثابه سلوک
 اثر نگاه تربیتی و صیورتنی بر خبر خوب چیست؟ رابطه رشد فردی و اجتماعی با خبر خوب چیست؟

۸۵..... با «اخبار بد» چه کار کنیم؟
 با اخبار بد چه باید کرد؟ بیان اخبار بد در چارچوب رسانه ای خبر خوب به چه نحوی است؟ چطور مصائب و بلاها را در راهبرد خبر خوب باید روایت کرد؟

۹۷..... روایتی در میان سیاهی ها
 به عنوان خبرنگار و فعال اجتماعی در مواجهه با آسیب های اجتماعی چطور می توان راهبرد خبر خوب را به کار بست؟

۱۱۳..... فناوری خبر سرزده
 به طور روشن و مصداقی در مواجهه با آسیب های اجتماعی چطور می توان راهبرد خبر خوب را به کار بست؟

۱۲۳..... نگاهی انتقادی به ارزش های خبر
 آیا از دل ارزش های خبری هفت گانه می توان به خبر خوب رسید؟ آیا می توان با تأکید بر راهبرد خبر خوب ارزش های خبری موجود را مورد بازبینی قرار داد؟

۱۲۷..... زیبایی به مثابه ارزش خبری
 جایگاه زیبایی در نظام ارزش یابی خبری ما کجاست؟ چطور می توان از ارزش زیبایی به خبر خوب رسید؟

۱۳۵..... روایت زیبا
 چطور می شود از زیبایی ها خبر داد؟ آیا منظور از زیبایی صرفاً عکس العمل طبیعت با عکس زیبا و شیرین از کودکی هاست؟ آیا به غیر از رویداد، نحوه بیان خبر نیز در عکس و بد بودن خبر موثر است؟

۱۴۳..... روایت گری؛ عبور از خبر
 کدام سبک خبری برای بیان خبر خوب مناسب تر است؟ هرم وارونه یا تاریخی؟ کدام سبک خبری می تواند پایان بندی یک خبر را امیدوارانه و سازنده ترتیب دهد؟

- ۱۴۹..... **مردمی سازی خبر**
 آیا ما به اندازه کافی سوژه برای خبر خوب داریم؟ اساساً از کجا باید خبر خوب تهیه کرد؟
- ۱۳۷..... **مردم یا حکومت؟**
 آیا خبر خوب از مردم، به معنی دفاع از عملکرد انقلاب است؟ اگر انقلاب نبود، بازهم ممکن بود این میزان خبر خوب از مردم دریافت کرد؟
- ۱۵۵..... **سلبی های خبر خوب**
 هرمانا خبر خوب چه کسانی هستند؟ چطور می توان از سلبریتی های رایج رسانه ای عبور کرد و در عین حال جذابیت را حفظ کرد؟
- ۱۸۱..... **خبر خوب و حسن ظن**
 رابطه خبر خوب و حسن ظن چیست؟ حسن ظن چه نمره ای در شکل گیری خبر خوب خواهد داشت؟ آیا باید حسن ظن داشت؟ ریشه حسن ظن در نظام دینی کجاست؟
- ۱۹۳..... **مدارا با مخاطب**
 چرا باید مراعات مخاطب کرد؟ رابطه مدارا، مخاطب با خبر خوب چیست؟ چطور از مدارا به خبر خوب می رسیم؟ فرق تسامع و تسام باه و ارا و مراعات چیست؟
- ۲۰۱..... **از زرد خبر تا خبر نافع**
 زرد خبر چیست؟ چطور خبر خوب، زرد خبر به خبر نافع ارتقا می دهد؟ شاخص های خبر نافع چیست؟ رابطه رسانه با مخاطب در راهبرد خبر خوب به چه نحوی است؟
- ۲۱۱..... **تحلیل سیاسی از منظر خبر خوب**
 آیا خبر خوب تنها در حوزه مسائل اجتماعی است؟ چطور می توان با راهبرد خبر خوب تحلیل سیاسی داشت؟
- ۲۱۷..... **نقد رسانه ای در چارچوب خبر خوب**
 مدل نقد رسانه با رویکرد خبر خوب چه تغییری می کند؟ چطور می شود هم نقد را هم موضع راهبردی حرکت انقلاب را تقویت کرد؟
- ۲۲۷..... **موفقیت های محسوس**
 خبر خوب کجاست؟ اخبار نهادهای اجرایی که اغلب در دست روابط عمومی هاست چه نسبتی با خبر خوب دارند؟ چطور می توان اخبار تبلیغاتی روابط عمومی ها را به خبر خوب ارتقاء داد؟

۲۳۵..... مبارزه با ظالمان کوچک

چرا مبارزه با ظالمان کوچک در خبر خوب اهمیت دارد؟ چه نسبتی میان ظالمان کوچک و مبارزه با فساد وجود دارد؟ چه نقشی در مدل موجود مبارزه با فساد وجود دارد که منتج به خبر خوب و ایجاد امید نمی شود؟

۲۴۱..... خبر خوب از منظر سنت الهی

چطور می توان مبارزه در یک نزاع سخت و ایدئولوژیک را با خبر خوب امیدوارانه دید؟ اساساً چرا باید جنگ و مبارزه و تلاش را خبر خوب دانست؟

۲۴۷..... دل خبرنگار عالم؛ ارتقای رسانه

نظام تربیتی خبرنگار در راهبرد خبر خوب به چه نحوی است؟ چرا از پیامبر اکرم (ص) می توان به عنوان اولین خبرنگار عالم نام برد؟ الگو قرار دادن پیامبر (ص) در نظام رسانه ای کشور چه سبک تربیتی و ساختاری برای خبرنگار فراهم می سازد؟

۲۵۱..... رسانه مدل

۲۵۷..... خبرنگار خبر خوب

مهمترین ویژگی خبرنگار خبر خوب چیست؟ آیا لازم است برای سازمان رسانه ای خبر خوب، نظام تربیتی خبرنگاری نیز تغییر یابد؟

۲۶۵..... تحلیل خبر خوب از تاریخ

۲۷۳..... خبر خوب به مثابه نظام محاسبه

نظام محاسبه در جلسات تئرو اتاق خبر بر مبنای چه خبر خوب به چه نحوی است؟ خبر خوب چه اثری روی مدل وزن دهی و دروازه بانی رسانه ها دارد؟

۲۷۹..... رازگشایی؛ روزنامه نگاری نمادها

چطور می توان فارغ از رویدادهای روز، پیرامون خود را با دو دیدگاه عمیق بین و راهبردی دیدن روایت توحیدی کرد؟ سهم رازگشایی ها در رسانه با راهبرد خبر خوب چیست؟

۳۰۷..... فتوت نامه خبرنگاری

فتوت نامه خبرنگاری چیست؟ و از کجا آمده است؟ جوانمردی در حوزه خبر چه ویژگی هایی دارد؟ خبر خوب چه نسبتی با فتوت نامه دارد؟ چطور از فتوت نامه به خبر خوب رسیدیم؟ چه نسبتی میان خبرنگار خبر خوب با نظام هستی وجود دارد؟ چه رابطه ای میان خبرنگار خبر خوب با رشد فردی و سلوکی او وجود دارد؟ چه رابطه ای میان خبرنگار خبر خوب با جامعه و مردم وجود دارد؟

پیش‌نقش

این روزها کمتر کسی است که درباره ضرورت خبر خوب ابهام داشته باشد. حیات و سلامت هر جامعه‌ری به متغیر امید در آن جامعه وابسته است؛ اما تصویری که امروز رسانه‌ها وضع موجود ایجاد کرده‌اند، جامعه را دچار خطای تشخیص و نسبت به اصلاح ناامید کرده است. این تصویر تلاش‌های صورت گرفته را نادیده می‌گیرد و دارایی‌های یک جامعه را نمی‌بیند و آینده را تلخ و تیره و تاریک می‌کند. جامعه‌ای که آینده‌اش تیره و تاریک شود، قدرت حرکتش گرفته می‌شود و جای به بدون حرکت، جامعه‌ای شکست خورده است.

جامعه ما به شدت درگیر چالش تصویر و بازنمایی است. تصویری که رسانه‌ها برای مردم می‌سازند و البته نسبت به حقیقت فاصله معنا دارد. چالش تصویر و بازنمایی و یا چالش اخبار بد در رسانه‌های ما، معلوم روشن دارد. یکی جذابیت ظاهری اخبار بد. دوم اشکالات ساختاری در نظام رسانه‌ای کشور و سوم تربیت زاویه دید در میان جریان خبرنگاری. از سویی ضعف سواد رسانه‌ای در این حوزه موجب شده است روایت از واقعیت‌ها، با افول رسانه‌های مرجع در عصر فراانقلاب رسانه‌ای، در اختیار

«شهروند رسانه» ها قرار گیرد و عملاً مدیریت روایت از واقعیت ها از دست رسانه های رسمی و مرجع خارج شود.

چالش تصویر یک نتیجه قهری داشته است و آن هم تخریب امید به آینده در بین مردم. چالش تصویر، تنها روایت کذب از وضع موجود نیست. چالش تصویر سه اشکال همزمان در روایت از واقعیت است. نخست آنکه روایت ناقص است. آنچه در واقعیت و در دل یک رویداد وجود دارد کامل به مخاطب منتقل نمی شود؛ بنابراین ما با روایت های ناقص و غیر جامع از رویداد مواجهیم. دوم خارج از یک رویداد، ما با روایت هایی مواجهیم که در بهترین حالت، خود عین صداقت تنها بخشی از رویدادها را بیان می کنند؛ بنابراین بسیاری از وقایع امیدوارکننده اساساً به دست مخاطب نمی رسد. سوم اینکه در بیان وقایع خوب و بد نیز به دقت ضریب نمی دهند. به تعبیری اصل و فرع وقایع را دقیقاً مطابق واقع تنظیم نمی کنند و این موجب می شود که بسیاری از امور جزئی، جای سائل اصلی مردم قرار بگیرد و آسایش از اخبار کذب بیشتر شود چنانچه مخاطب قاعده ای غلط برای تحلیل می دهد که ضررش حتماً از اطلاعات در دست نیز بیشتر است. اما خبر خوب!

خبر خوب یک راهبرد است. مفهومی فراتر از یک ساخت خبری. خبر خوب یک رویکرد است که بر همه اجزای رسانه رنگ امید و حرکت می زند. خبر خوب به هیچ بخش رسانه ای، بی اعتنا نیست و در عین حال تلاش می کند تمام زوایای یک تصویر را عالمانه تبیین و امیدوارانه روایت کند. خبر خوب فراتر از متن واقعیت است و تلاش می کند واقعیت را چه در ظاهر و چه

در عمق و باطن با چشم مسلح نظاره و روایت کند.

در این کتاب «خبر خوب یک رویکرد» در تحریریه و در صحنه عمل، با چند وجه اساسی، مورد توجه قرار گرفته است.

یکم؛ خبر خوب با عمق دینی و مبانی معرفتی‌اش مورد توجه است تا ادیت آن فراتر از یک اصل تبلیغی و ترویجی مورد توجه مخاطب باشد؛ اه‌اجز مبانی شناختی خبر خوب، به آثار خبر خوب هم توجه شده است. دوم. خبر خوب در یک سطح میانی، با عنایت به ساز و کارهای رسانه‌ای و خبرنگاری، نیز در توجه قرار گرفته و تلاش شده است خبر خوب به صورت یک مهارت، عملی و کاربردی نیز بررسی شود و تا کف تحریریه‌ها امتداد یابد.

براین اساس تلاش شده است هر چه نمونه‌هایی عینی و مصداقی از خبر خوب در کنار مبانی بحث، جهت تقریب ذهن بیان شود. فصول کتاب بر اساس اقدام و عملیات در رسانه، طراحی شده است تا ضمن توجه به معانی و مفهوم‌سازی و بررسی معیشتی کلی و بیان آثار، مخاطب بعد از مطالعه کتاب بتواند همه اجزای یک تحریریه را بر مبنای خبر خوب بازچینی و بازتعریف کند.

سوم؛ خبر خوب به مثابه یک رویکرد، در سطح خبر و رویداد مطرح شد و سطح تحلیل‌ها و گزارش‌های تحقیقی و توصیفی رسانه‌ای را هم پوشش داده است. در این رویکرد هیچ سطح و بخشی از رسانه مورد غفلت قرار نگرفته است و اساساً خبر خوب زمانی می‌تواند مؤثر افتد که جهت و سویه فعالیت‌های رسانه‌ای را تنظیم و بازتعریف کند.